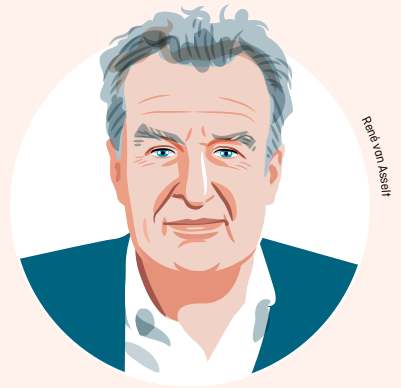

Nee, de natuur in dit land is niet op sterven na dood

Het gaat niet goed met de juchtleerkever. Het gaat niet goed met het donker pimperlblauwtje. Het gaat niet goed met de rivierprik. Het gaat niet goed met de zwartblauwe rapunzel.

De serie 'Dodo-donderdag' die natuurliefhebber Sander Turnhout schrijft in *De Groene Amsterdammer* heeft een hoog 'weg met ons'-gehalte. De laatste dodo is in de zeventiende eeuw door een Nederlander opgegeten en volgens Turnhout vernietigen we nu in eigen land de biodiversiteit. De natuur staat op instorten, zeiden ministers in het vorige kabinet. 'Als dit zo doorgaat, eindigen we met een paar kraaien en brandnetels,' waarschuwde hoogleraar André van der Zande twee jaar geleden in *NRC*. 'Alle insecten weg, alle vogels dood, we hebben een dood land,' zei stikstofquerulant Johan Vollenbroek in het kerstnummer van dit weekblad.

Dat het slecht gaat met onze natuur is een wijdverbreid misverstand. Het wordt nagebouwd door de media en rechters baseren er hun straffe uitspraken over stikstof en pesticiden op.

Het misverstand wordt geschraagd door de MSA, de *Mean Species Abundance*, een indicator voor 'natuurlijkheid'. Volgens deze meetlat heeft de Nederlandse natuur nog maar 15 procent van de oorspronkelijke, ongerepte staat. Daarmee doen wij het slechter dan wie ook in Europa.

De MSA wordt gehanteerd door organisaties als de OESO en de Verenigde Naties maar het is een merkwaardige meetlat. Natuurjournalist (en al evenzeer een querulant) Rypke Zeilmaker – hij schopt iedereen tegen de schenen maar weet veel van de natuur – noemde het 'creatief boekhouden' in zijn rapport 'Sjoemelnatuur' uit 2015. Eerste eigenaardigheid: bij deze methode wordt natuur vergeleken met 1700. Zo zou Nederland al voor 1900 60 procent van zijn natuurlijkheid hebben verloren. Alles wat geen officieel natuurgebied of bos is, alles wat niet meer ongerept is, valt af bij deze maat.

Maar het glas kan ook als halfvol worden bestempeld. Dat blijkt uit een andere maat voor natuurkwaliteit, de *Living Planet Index* (LPI). Half december maakte het CBS de nieuwste cijfers bekend, onder de kop 'Meer biodiversiteit in zoetwater, minder op het land'. Citaat: 'Sinds 1990 is de Living Planet Index van Nederland met gemiddeld 13 procent toegenomen. De populaties van dieren in zoetwater namen toe, maar die van open natuurgebieden, agrarisch en stedelijk gebied namen af.'

De LPI ziet alleen fauna, geen flora en neemt ook het zout-watermilieu niet mee. Desalniettemin is het volgens kenners een goede meetlat. Het Compendium voor de Leefomgeving: 'De LPI is een veelgebruikte maat en theoretisch een van de beste opties om veranderingen in de biodiversiteit aan te geven.' Ook het Wereld Natuur Fonds werkt ermee. Opmerkelijk: waar de LPI in Nederland stijgt, neemt deze mondiaal sterk af.

Laten we inzoomen. Zo kwam onlangs de 'RAVON-balans 2024' uit: 'Hoe gaat het met de reptielen, amfibieën en vissen in Nederland?'. Antwoord: met de meeste soorten minder goed maar er zijn veel uitzonderingen. Met de vuursalamander gaat het ronduit slecht, de muurhagedis is met 691 procent toegenomen. De Atlantische forel is met 50 procent afgenomen, de zwartbekgrondel met 1.706 procent toegenomen.

De gepensioneerde Wageningse onderzoeker Henri Prins zette in 2023 allerlei van dit soort overzichten op een rij in 'Natuur anno 2023: vallen of opstaan?'. Hij concludeerde bij 521 cruciale soorten dat 12 procent sinds 2000 een afname liet zien, 40 procent stabiel bleef en 45 procent toenam. Prins: 'De natuur staat niet op omvallen maar is bezig met opstaan.'

Tot slot, het is merkwaardig om onze natuur te vergelijken met die in Polen of Kroatië (vol nauwelijks toegankelijke lappen oernatuur) of zelfs België met zijn Ardennen, laat staan Nederland zoals het in 1700 was. Zoals J.C. Bloem dichtte in 'Domweg gelukkig in de Dapperstraat' (1945):

'En dan: wat is natuur nog in dit land?

Een stukje bos ter grootte van een krant,

Een heuvel met wat villaatjes ertegen.'

Nederland is het dichtstbevolkte land van Europa, hooggeïndustrialiseerd, de tweede agrarische exporteur ter wereld. Dat de natuur het hier toch vrij behoorlijk doet en we zelfs grote gebieden hebben die je bijna nergens anders aantreft en waar de biodiversiteit juist toeneemt, is een mirakel.

'Wat is natuur nog in dit land? Een stukje bos ter grootte van een krant'